

2020

Opsamling på tematilsyn om psykisk vold

Psykisk vold kan have store og langvarige konsekvenser for et offer, især i nære relationer, idet det f.eks. kan medføre, at den pågældende isoleres eller nedbrydes. Psykisk vold blev derfor særskilt kriminaliseret ved straffelovens § 243, der trådte i kraft den 1. april 2019.

For at få fastlagt bestemmelsens anvendelsesområde og rækkevidde nærmere samt for at få afklaret straffniveaue er psykisk vold et anklagerfagligt fokusområde.

Med henblik på at sikre en korrekt og ensartet praksis for henlæggelse af sager om psykisk vold er der i 2. og 3. kvartal 2020 gennemført et særligt tilsyn hermed. Tilsynet har endvidere haft fokus på, om retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen følges ved sagernes behandling, herunder i forhold til vejledning af forurettede, ligesom der har været fokus på, om politiet er opmærksomme på af egen drift at optage anmeldelser om psykisk vold i relevante sager.

Statsadvokaten i København og Statsadvokaten i Viborg

November 2020

Tilsynets resultater

De regionale statsadvokater har i 2. og 3. kvartal 2020 behandlet i alt 70 forelæggelser om at opgive påtale i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, eller om at indstille efterforskning i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. Statsadvokaten i Viborg har behandlet 28 sager, og Statsadvokaten i København har behandlet 42 sager.

Statsadvokaten i Viborg har været enig med politikredsene i indstillingen om, at sagen skulle sluttes i 27 ud af de 28 indstillinger. Én sag er tilbagesendt til yderligere efterforskning. Rigsadvokaten har efter påklage omgjort statsadvokatens afgørelse i én sag, hvor der nu er rejst tiltalte.

Statsadvokaten i København har i alle tilfælde været enige med politikredsene i afgørelsen.

Tilsynet viser, at der i politikredsene er fokus på at optage anmeldelser om psykisk vold af egen drift. Således fremgår det af politikredsenes egne analyser samt de udfyldte sagsskemaer, at der i ca. 15 % af sagerne er optaget anmeldelse om psykisk vold på politiets initiativ i forbindelse med anmeldelse om anden kriminalitet.

Det er endvidere statsadvokaternes opfattelse, at der generelt foretages tilstrækkelig vejledning om kontaktpersonordningen, bistandsadvokat, offerrådgivning samt reglerne om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, når der er anledning til det.

Initiativer og udviklingstiltag

Der er i alle politikredse udarbejdet actioncards/retningslinjer for behandlingen af sager om psykisk vold, og i mange politikredse er behandlingen af sager om psykisk vold samlet – eller planlægges samlet – i ”overgrebsgrupper”/enheder vedr. personfarlig kriminalitet. I samtlige politikredse er der opmærksomhed på, at sagerne bør behandles af politipersonale, som har de rette kompetencer til at behandle sager om forbrydelser i nære relationer.

Derudover har flere kredse gennemført - eller har planer om at afholde - egentlig undervisning eller oplæg for relevant fagpersonale om psykisk vold samt den strafferetlige behandling af disse sager. Endelig har en enkelt politikreds, Fyns Politi, oplyst, at man har afholdt et møde med kommunerne i politikredsen med

henblik på drøftelse af bestemmelsen, herunder afgrænsningen af bestemmelsens anvendelsesområde.

En politikreds, Midt- og Vestsjællands Politi, arbejder som et led i den lokale tilsynsplan med et projekt, der har til formål at styrke indsatsen mod forbrydelser i nære relationer, herunder også mod psykisk vold, vold, trusler og stalking gennem et stærkt tværfagligt samarbejde i politikredsen. Politikredsens rammepapir er delt med de øvrige politikredse, som et eksempel på best practice.

Statsadvokaterne har stået til rådighed for politikredsene og har løbende givet sparring på konkrete og generelle problemstillinger i forhold til behandlingen af sager om psykisk vold.

Statsadvokaterne har givet politikredsene feedback på indstillinger omfattet af sagsområdet.

Det bemærkes, at statsadvokaterne ikke har fået forelagt samtlige sager vedrørende psykisk vold, der er blevet påtaleopgivet eller henlagt i perioden, idet enkelte kredse ikke har haft fuld opmærksomhed på forelæggelsesordningen i hele perioden. Statsadvokaten i Viborg er således bekendt med 5 sager, der ikke har været forelagt inden politikredsen traf afgørelse om at slutte sagen. Statsadvokaten i København er bekendt med 12 sager, der ikke er blevet forelagt. Statsadvokaten i København har i 5 af disse sager behandlet en klage over påtaleopgivelsen. Statsadvokaten har i alle tilfælde tiltrådt politikredsenes afgørelser. Det bemærkes, at politikredsene enten har forelagt disse sager efterfølgende eller har redegjort for sagerne i forbindelse med de kvartalsvise indberetninger.

Gennemgangen af sagsskemaerne og politikredsenes egne analyser viser blandt andet, at flere forurettede trækker anmeldelsen tilbage/ ikke ønsker videre foretaget umiddelbart efter indgivelsen, hvilket tyder på, at der kan være grund til øget opmærksomhed på at bistå forurettede med støtte og vejledning i anmeldelsesfasen.

Statsadvokaten i København har den 27. oktober 2020 afholdt et temamøde via ITV for nøglepersoner i alle politikredse med deltagelse af direktør for Danner, Lisbeth Jessen, og repræsentanter for den Nationale Forebyggelsesenhed, Rigspolitiet. Ved mødet orienterede deltagere fra Midt- og Vestsjællands Politi om rammen for projektet "Styrket indsats mod forbrydelse i nære relationer". Rammepapiret er efterfølgende sendt ud til alle kredse til inspiration, jf. ovenfor.

Statsadvokaternes bemærkninger

Statsadvokaterne finder det positivt, at der i alle politikredse er fokus på behandlingen af sager om psykisk vold, og at politikredsens henlæggelsespraksis synes korrekt og ensartet. Sagsområdet er dog fortsat sparsomt belyst i retspraksis.

Det er positivt, at politiet i alle politikredse er opmærksomme på af egen drift at optage anmeldelser om psykisk vold, når den forurettede henvender sig til politiet for at anmelde andre forhold.

Statsadvokaterne har på baggrund af politikredsens egne analyser samt de forelagte sager det indtryk, at sagerne generelt behandles på et højt fagligt niveau, hvor de relevante efterforskningskridt bliver foretaget, og hvor forurettede i relevant omfang bliver vejledt.

Det bemærkes, at kredsene fortsat bør have et øget fokus på at søge at understøtte partnernes forklaringer med øvrige beviser, herunder tekniske beviser, afhøringer og erklæringer fra andre (professionelle) aktører mv.

Resultatet af tilsynet tyder også på, at der kan være grund til øget opmærksomhed på at støtte og vejlede de forurettede i umiddelbar forbindelse med anmeldelsen.

Statsadvokaterne vil drøfte disse opmærksomhedspunkter med politikredsene, og man vil fortsat følge sagsområdet i forbindelse med det almindelige tilsyn og som et anklagerfagligt fokusområde.
